

Politik Bilim

ARGE ve Yenilik Ortamına ilişkin TÜSİAD Görüş Belgesi...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Bu ülkede geleceğin aydınlık olması için mücadele eden insanlardan yitirdiklerimizi yeni bir yıla daha girerken özlemle, sevgiyle, saygıyla anıyorum.

TÜSİAD bünyesinde çalışan Teknoloji, İnovasyon ve Bilgi Toplumu Komisyonu'nca, uzman görüşlerinden de yararlanılarak hazırlanan bir '**görüş belgesi**'nden söz edeceğim, bugün. Bazı devlet kurumlarına da sunulduğuna göre, TÜSİAD üst yönetimince de benimsenmiş olduğunu düşündüğüm bu belge, "*Türkiye'de Daha İyi Bir ARGE ve İnovasyon Ortamı için Öneriler*" başlığını taşıyor. Belgenin girişinde yer alan tespitler bilinen gerçekleri yansıtıyor; ama bunların, çok temkinli bir ifadeyle de olsa, TÜSİAD tarafından da dile getiriliyor olması önemli. Onun için, bu tespitlere, isterseniz birlikte bir göz atalım (bazı ifadelerin altı tarafımdan çizildi):

"...Son yıllarda, ülkemiz ekonomisi büyürken diğer yandan cari açığın büyümesi, büyük ölçüde[,] üretimin ve ihracatın ithalat[a] bağımlılığındaki yapısal artıştan kaynaklanmaktadır. Özellikle geleneksel sanayi sektörlerinde yaşanan ihracatın yerini ithalatın alması eğilimi, Türkiye'nin rekabet gücü ile ilgili temel sorunların önemli bir işareti olarak karşımıza çıkmaktadır."

*"...Ülkemizde ARGE harcamalarında son yıllarda önemli artış kaydedilmektedir. ... Ancak toplam ARGE'ye ayrılan bütçenin GSYH'ya oranı düşük seviyededir (% 0,84). Özellikle gelişmekte olan diğer ekonomilerin önde giden örnekleriyle karşılaştırıldığında **ülkemin toplam ARGE'ye yatırım payının ve bu pay içerisinde özel sektör katkısının sınırlı kaldığı** görülmektedir. Gerek kamuda, gerekse özel sektörde bu konudaki farkındalık önemli ölçüde artmış olmasına karşın 2013 yılı için konulan, GSYH'nun %2'si düzeyinde ARGE harcaması hedefinin bu tarihte yakalanması [bu hükümetçe öngörülmuş bir hedeftir] mümkün görünmemektedir."*

*"...Dünya Ekonomik Forumu'nun 2011 senesi için açıkladığı Küresel Rekabet Raporu'ndaki verilere göre Türkiye pazar büyüklüğü açısından 142 ülke içerisinde 17. sırada yer alırken, rekabetçilik açısından 59. sırada yer almıştır. İnovasyon açısından rekabetçiliğe bakıldığında ise 69. sırada kendine yer bulabilmiştir. Bu sıralamalar, **ülkemin ekonomisinin büyüklüğü ve inovasyon kapasitesi arasında bir uyumsuzluk olduğunun göstergesi** olarak değerlendirilebilir."*

"...Hizmet sektörü ülkemiz ekonomisinde önemli bir yere sahip olmakla beraber inovasyon faaliyetleri bu alanda yeterince gelişmemektedir."

"Rekabet içerisinde olduğumuz ülkelere oranla hem ulusal hem de uluslararası patent başvurularının düşük olduğu ülkemizde, TÜBİTAK'ın bu konuda sağladığı teşviklerle beraber başvurularda önemli bir artış kaydedilmiştir. Ancak yine de triadik (üçlü) patent sayısı oldukça düşüktür. Toplam istihdam içerisindeki araştırmacı ve ARGE personeli oranı, son yıllarda artmakla beraber, OECD veya AB ortalamalarıyla karşılaştırıldığında düşüktür."

Belgede yer alan bu tespitler, hiç kuşkusuz, "**Türkiye'nin, ekonomik açıdan rekabet gücünü arttırması**" gereğini ortaya koyduğu gibi, bu gereğin yerine getirilebilmesinin ön şartını da "**açık bir şekilde**" gözler önüne seriyor: "**Türkiye'nin teknolojik yeniliklere hazırlıklı olması ve iş dünyasının yenilikçi olması...**" Ve elbette, "**ekonomik büyüme ve istihdam yaratılması...**"

İşaret edilen bu şartların sağlanabilmesi için "**daha iyi bir ARGE ve inovasyon ortamı**" nasıl yaratılabilir; belgenin, Giriş'i izleyen bölümlerinde bu sorunun yanıtı verilmeye çalışılmış; öneriler sıralanmış... Bu arada hemen belirteyim; belgenin altındaki tarih **Aralık 2011**... Ama ne hikmetse, bu öneriler sanki 2011'in değil de bambaşka bir yılın Türkiye'sinde hazırlanmış gibi... Çünkü,

“daha iyi”sini oluşturmak istedikleri o “ARGE ve inovasyon ortamı”nın bile temelden yok olmasına yol açacak siyasî süreçten hiç söz yok... Gelecek hafta TÜSİAD’ın önerilerine göz attıktan sonra, o siyasî sürecin gerçekten farkında değiller mi, onu da yine birlikte sorgularız...

CBT. 30 Aralık 2011